EINDEVALUATIE

JOGG Noord Veluwe

2017 - 2019

#7DAGENWATER CHALLENGE

GEZOND TUSSEND'OOREN

SLAAP LEKKER

JOGG Noord-Veluwe

Juni 2020

Rapport opgesteld door Kasper Doesborgh

VOORWOORD

Voorliggend document beschrijft het proces en de resultaten van de JOGG-beweging die in januari 2014 is gestart. Het betreft een tussenevaluatie van de tweede periode waarmee we een beeld krijgen van de successen en de aandachtsgebieden. Zo kunnen we voor de periode 2020-2022 bijsturen waar nodig en voor de periode 2017-2019 trots zijn waar gepast.

In het algemeen kan gesteld worden dat de JOGG-beweging niet meer weg te denken is in de zeven Noord-Veluwse gemeenten; Elburg, Ermelo, Harderwijk, Hattem, Nunspeet, Oldebroek en Putten. Door de gezamenlijke inspanning van de lokale regisseurs, beleidsadviseurs en wethouders (het JOGG-team) is JOGG een begrip geworden in de regio. Het bevorderen van een gezonde leefstijl heeft veel aandacht gekregen. Dat is terug te zien in nieuwsbrieven, persberichten, sociale media pagina's, internetsites en ook landelijke media. Het landelijke JOGG-bureau zorgt voor extra ondersteuning. Niet voor niets wordt de regio Noord-Veluwe als een voorbeeldregio gezien voor regionale samenwerking en wordt deze manier van samenwerken overgenomen door andere regio's in Nederland. De manier van aanpak, de gekozen structuur en de energie die dat met zich meebrengt werkt. Mede hierdoor is de bewustwording rondom een gezonde leefstijl in de regio gegroeid. Ondanks dat iedere gemeente te maken heeft gehad met wisselingen in het JOGG-team is de energie binnen de beweging niet minder geworden. Zo zien we duidelijk dat het belangrijk is enthousiaste aanjagers te hebben die organisaties samenbrengen en overtuigt van hun rol in het creëren van een gezonde omgeving voor de jeugd. De ondersteuning vanuit het JOGG-bureau en de nauwe samenwerking met gemeenten uit de regio, is daarin onmisbaar.
Gemeenten ontwikkelen zelfstandig of in gezamenlijkheid sterke producten en delen die met hun collega's in de regio. Hierdoor blijft de JOGG-beweging in ontwikkeling.

Kasper Doesborgh
Regionale projectleider Actieve en Gezonde leefstijl jongeren / JOGG

INHOUDSOPGAVE

VOORWOORD 2
INHOUDSOPGAVE 3
INLEIDING 5

HOOFDSTUK 1 UITGANGSPUNTEN VOOR DE EVALUATIE 6
1.1 WERKWIJZE 6
JOGG-AANPAK 6
REGIONALE SAMENWERKING 7
CAMPAGNETEAMS 7
1.2 PLAN VAN AANPAK & DOELSTELLINGEN 8
DOELSTELLINGEN JOGG NOORD-VELUWE | 1 JANUARI 2017 – 31 DECEMBER 2019 8
FINANCIËN 8
1.3 OPZET MONITORING 9
REGISTRATIETOOL JOGG NOORD-VELUWE 9
VOORTGANGSTOOL JOGG NL 9
PERIODIEK OVERLEG REGISSEURS 9
1.4 EVALUATIE-OPZET 9
INTERVIEWRONDE 9
TIJDLIJNMETHODE REGIONALE SAMENWERKING JOGG NOORD-VELUWE 10
EVALUATIEONDERZOEK DOOR HET EVALUATIEBUREAU 10

HOOFDSTUK 2 RESULTATEN 11
2.1 GEZOND GEWICHT 11
2.2 PUBLIEKE PRIVATE SAMENWERKING 12
THEMA'S 12
CAMPAGNES 12
2.3 GEZONDE SCHOOL 13
GEZONDE SCHOOLAANPAK 13
ROL REGISSEUR 14
2.4 GROENTE 15
2.5 JONGEREN 16
2.6 OUDERS 18
2.7 OVERIGE RESULTATEN 19
TEAM:FIT 19
VERBINDING PREVENTIE & ZORG 19
BORGING 20

#7DAGENWATER CHALLENGE 20

HOOFDSTUK 3 CONCLUSIE & AANBEVELINGEN 21
3.1 CONCLUSIE 21
3.2 BELANGRIJKSTE BEVINDINGEN 21
JOGG ZORGT VOOR STRUCTURELE AANDACHT VOOR EEN GEZONDE LEEFSTIJL 21
ER WORDT SAMENGEWERKT MET VEEL VERSCHILLENDE ORGANISATIES 22
REGIONAAL SAMENWERKEN OP CAMPAGNES EN THEMA'S LOONT 22
REGISSEURSWISSELINGEN STAGNEREN DE VOORTGANG 22
3.3 BELANGRIJKE AANBEVELINGEN 22
DUURZAME SAMENWERKINGEN 22
ONDERSTEUNING OP LOKAAL NIVEAU 23
BLIJVEN INZETTEN OP DOELGROEP JONGEREN 23

BIJLAGE 1: FINANCIEEL OVERZICHT 24

INLEIDING

De colleges van B&W van de zes gemeenten: Elburg, Ermelo, Harderwijk, Nunspeet, Oldebroek en Putten hebben in 2014 ervoor gekozen zich gezamenlijk sterk te maken voor een gezonde en actieve leefstijl voor jeugd en jongeren in de regio Noord-Veluwe. In 2018 is de gemeente Hattem ook toegetreden tot de regionale samenwerking. Vanuit de gezondheidsnota “Samen voor een gezond Noord-Veluwe 2017-2021” is ingezet op het bevorderen van gezond gewicht. Door de betreffende gemeenten is budget vrijgemaakt voor dit thema. De gezamenlijke gemeenten zijn een overeenkomst aangegaan met het landelijke JOGG (Jongeren Op Gezond Gewicht)-bureau om volgens een gestructureerde methode te werken aan het stimuleren van een gezonde leefstijl bij de jeugd. In 2016 is de eerste periode van 3 jaar geëvalueerd en is besloten de overeenkomst met het landelijke bureau met 3 jaar te verlengen.

Nu de tweede periode van 3 jaar voorbij is, is het tijd om de gezamenlijke inspanningen te evalueren en vooruit te kijken. We streven hierbij naar een document dat waardevol en belangrijk is voor regionaal en lokaal betrokkenen en daarnaast onze inspanningen kan verbeteren. Deze evaluatie is primair geschreven voor de stuurgroep JOGG Noord-Veluwe. Via deze weg worden lokale besturen, beleidsadviseurs, regisseurs en overige geïnteresseerden geïnformeerd over de voortgang. De resultaten van de evaluatie worden gebruikt in de planvorming voor de periode JOGG Noord-Veluwe 2020-2022. In 2019 is immers besloten de overeenkomst met het landelijke JOGG-bureau voor wederom 3 jaar te continueren.

Deze tussenevaluatie heeft betrekking op de projectperiode 2017-2019.

LEESWIJZER

Voorliggende tussenevaluatie is als volgt opgebouwd. Hoofdstuk 1 gaat in op de opbouw van het document en de voor dit onderzoek gebruikte methodes. In hoofdstuk 2 gaan we in op de resultaten aan de hand van regionale doelstellingen en hoofdstuk 3 beschrijft de conclusies en aanbevelingen.

HOOFDSTUK 1 UITGANGSPUNTEN VOOR DE EVALUATIE

1.1 WERKWIJZE

JOGG-AANPAK

In de JOGG-aanpak staan Jongeren (0-19 jaar), hun ouders en hun omgeving centraal. JOGG is een lokale aanpak waarbij niet alleen ouders en gezondheidsprofessionals zich bezighouden met het bevorderen van een gezonde leefstijl bij kinderen, maar bijvoorbeeld ook winkeliers, bedrijven, scholen en de gemeente zelf. JOGG omschrijft 6 randvoorwaarden voor een succesvolle aanpak:

- Politiek-bestuurlijk draagvlak
- Publiek-private samenwerking
- Gedeeld eigenaarschap
- Verbinding preventie en zorg
- Monitoring & evaluatie
- Communicatie

Deze randvoorwaarden zijn voor JOGG-regisseurs de basis om aan de slag te gaan met programma's en projecten die gericht zijn op concrete verandering in de verschillende omgevingen waar kinderen en jongeren veel komen:

- Thuis
- Buurt
- School & kinderopvang
- Sport & vrije tijd
- Online media
- Werk

De programma's en projecten in deze omgevingen stimuleren een gezonder aanbod van eten en drinken, meer bewegen en slaap. JOGG brengt ondersteuning en advies, faciliteert gezamenlijke afspraken en biedt inspiratie, kennis en samenwerking.

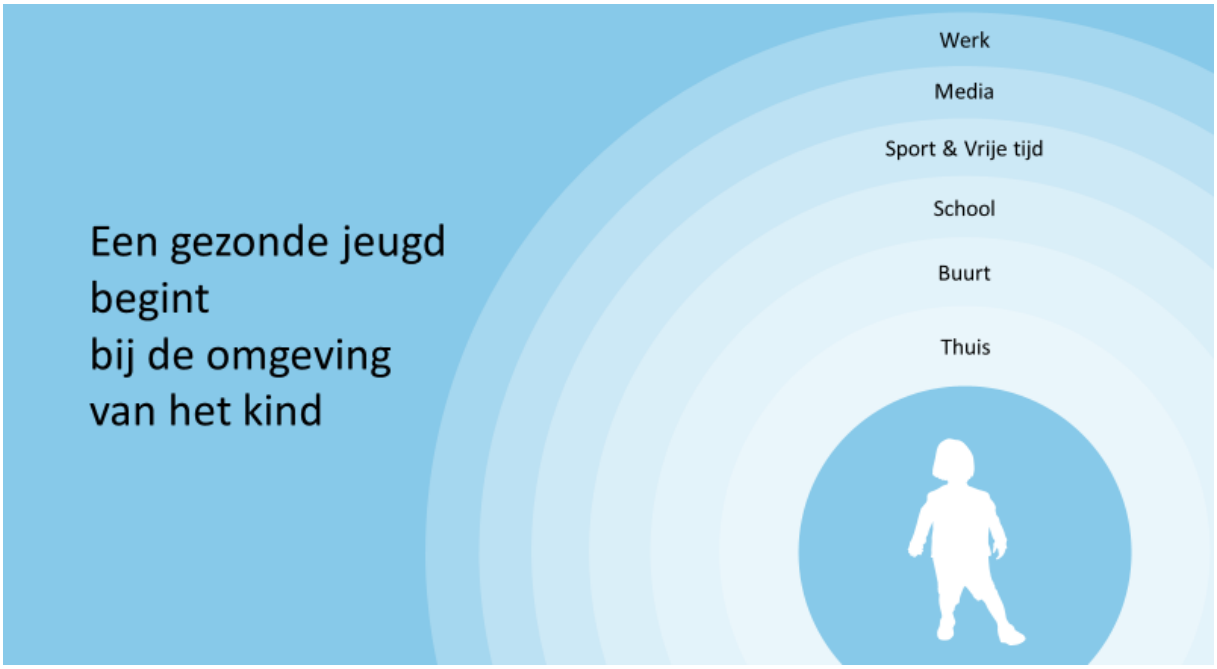

Fig. 1: omgevingen van het kind

REGIONALE SAMENWERKING

In de regio Noord-Veluwe werken gemeenten in deze aanpak samen. Door middel van periodieke bijeenkomsten op zowel bestuurlijk, ambtelijk als uitvoerend niveau worden successen gedeeld en van elkaar geleerd. De gezamenlijke monitoring & evaluatie zorgt ervoor dat de aanpak tussentijds bijgestuurd kan worden.

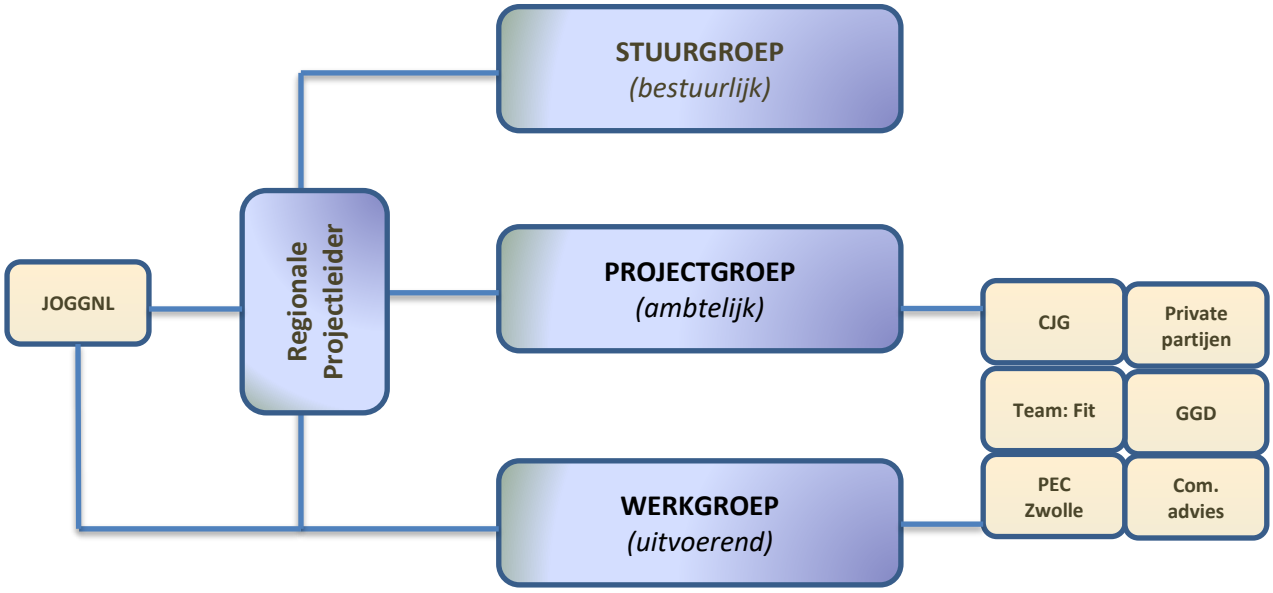

Fig. 2: regionale samenwerking

CAMPAGNETEAMS

De regionale campagnes en thema's worden door campagneteams (door)ontwikkeld en uitgerold over de regio. Een campagneteam bestaat uit 2 of 3 regisseurs, de regionale communicatieadviseur, de adviseur gezondheidsbevordering van GGD NOG en de regionale projectleider. Het werken met campagneteams wordt door regisseurs als zeer prettig ervaren; zij zijn trekker van 1 of 2 campagnes, maar krijgen voor alle andere campagnes materiaal en andere uitwerkingen aangeleverd.

In de regio worden jaarlijks de volgende campagnes georganiseerd:

- SnoepGroente!
- DrinkWater (met daarin de 7dagenwaterchallenge)
- Gezond Tussend'ooren
- #Lekkerbezug
- Natuurlijk Samen Spelen
- Slaap Lekker (2020)

1.2 PLAN VAN AANPAK & DOELSTELLINGEN

Aan het begin van 2017 is een regionaal plan van aanpak ontwikkeld om een gezonde en actieve leefstijl bij jongeren te stimuleren. De gemeenten hebben hiervoor gezamenlijke doelen geformuleerd en de monitoring en evaluatie ingericht. De doelstellingen zijn tot stand gekomen uit de evaluatie van de JOGG periode 2014-2016. De regionale doelstellingen staan centraal in deze evaluatie. Er is sprake van kleine nuanceverschillen tussen de gemeenten. Deze lokale resultaten worden opgeleverd door de lokale regisseurs. In de meeste gemeenten heeft de JOGG-aanpak zich gericht op de gehele gemeente. In Elburg en Oldebroek is gekozen voor specifieke postcodegebieden, te weten 8081 en 8091.

DOELSTELLINGEN JOGG NOORD-VELUWE | 1 JANUARI 2017 – 31 DECEMBER 2019

1. Het percentage kinderen en jongeren van 0 tot 19 jaar in de regio Noord Veluwe met een gezond gewicht is ten opzichte van 2014 met 2%[1] toegenomen.

2. Publieke en private organisaties werken mee bij het opstellen en uitvoeren van de regionale campagnes en/of thema's.

3. 50% van het primair onderwijs, 80% van het voortgezet onderwijs en de aanwezige MBO-instelling in de regio Noord Veluwe werken aan het thema voeding en/of beweging volgens de methode van de Gezonde Schoolaanpak.

4. Groente eten onder kinderen van 4 tot 12 jaar in de regio Noord Veluwe is gestimuleerd met jaarlijks minimaal één regionale thema-aanpak en 3 lokale activiteiten.

5. Eind 2019 zijn, ten opzichte van 2011, bij jongeren van 12-19 jaar in de regio Noord-Veluwe vier belangrijke leefstijlfactoren als volgt verbeterd:
   a. Minimaal 20% van de jongeren beweegt elke dag minstens 1 uur.
   b. Minimaal 38% van de jongeren eet 6 of 7 dagen per week fruit.
   c. Minimaal 60% van de jongeren eet 6 of 7 dagen per week groente.
   d. Minimaal 52% van de jongeren drinkt gemiddeld 2 of meer glazen water per dag.

6. Ouders zijn gestimuleerd om beweeg-, eet- en drinkgedrag van hun kind(eren) te bevorderen middels minimaal één regionale campagne en 3 lokale activiteiten specifiek gericht op ouders.

FINANCIËN

Voor de regionale JOGG-beweging draagt iedere gemeente jaarlijks € 9.549,- bij. Lokaal stelt de gemeente de JOGG-regisseur aan en betaalt de gemeente de fee aan het landelijke JOGG-bureau. Bijlage 1 bevat een overzicht van alle inkomsten en uitgaven op regionaal niveau.
De toetreding van Hattem tot de regionale samenwerking en de extra opdracht om te ondersteunen bij de pijler Verbinding Preventie Zorg verklaren het oplopen van de kosten voor regionale coördinatie. Voor 2020 is een reservering opgenomen om de slaapcampagne te kunnen bekostigen en ontvangt de regio een afsluitende factuur van het Evaluatiebureau Publieke Gezondheid voor het opleveren van de eindevaluatie. Na 3 jaar is een bedrag van ongeveer € 3.000,- meer uitgegeven dan vooraf begroot.

[1] Deze doelstelling richt zich formeel op de leeftijd 2-19 omdat je onder 2 jaar niet van overgewicht kunt spreken

1.3 OPZET MONITORING

Om te volgen hoe de implementatie van de aanpak verliep en doelen gehaald werden, is er tussentijds informatie geregistreerd en verzameld. Er is gezamenlijk gereflecteerd. Kennis en ervaringen werden uitgewisseld. De lokale aanpakken werden tussentijds bijgesteld. Successen werden gedeeld om de participatie en motivatie te vergroten.

Monitoring is een onderdeel is van de reguliere werkzaamheden van de regisseurs en de regionale projectleider. De regionale projectleider wordt daarin gevoed door de lokale regisseurs. Daarvoor zijn verschillende tools gebruikt.

REGISTRATIETOOL JOGG NOORD-VELUWE

Om de genomen acties van de lokale regisseurs te monitoren, is een registratietool ontwikkeld. De regisseurs houden deze tool bij en bespreken de geregistreerde acties in het periodieke regionale overleg. Aan de hand van de ingevulde acties ontstaat tussentijds een goed beeld van de beweging. Zo kan tussentijds bijgestuurd worden wanneer blijkt dat er onvoldoende acties zijn geweest op bepaalde doelstellingen.

VOORTGANGSTOOL JOGG NL

De voortgangstool is een leidraad voor een gesprek tussen de JOGG-regisseur, de regionale projectleider en de adviseur van JOGG. Het doel van deze gesprekken is om gezamenlijke vervolgstappen te formuleren. En om daar, indien gewenst, passende ondersteuning bij te bieden. De voortgangstool kent vijf procesindicatoren per onderwerp van de JOGG-aanpak en is ontwikkeld door JOGG in samenwerking met de Vrije Universiteit Amsterdam. Deze indicatoren geven richting aan een succesvolle implementatie van de JOGG-aanpak.
De analyse op de resultaten van deze voortgangstools zijn meegenomen in de voorbereiding van de interviewronde die is ingezet voor de evaluatie (zie 1.3).

PERIODIEK OVERLEG REGISSEURS

De regisseurs komen 6-wekelijks bijeen om de regionale zaken af te stemmen, de gezamenlijke campagnes voor te bereiden en kennis uit te wisselen. Naast reguliere onderwerpen worden ook doelstellingen geagendeerd, om zo de voortgang per doelstelling te bewaken. Ook vullen regisseurs een kort lokaal voortgangsdocument in waarin naar de werkzaamheden, successen en knelpunten wordt gevraagd. De doelstellingen en het voortgangsdocument worden besproken en met de uitkomsten vervolgstappen bepaald. De belangrijkste punten zijn vastgelegd in gespreksverslagen en zijn als input meegenomen in deze evaluatie.

1.4 EVALUATIE-OPZET

Voor de evaluatie van JOGG Noord-Veluwe zijn verschillende methoden gebruikt:

INTERVIEWRONDE

In het najaar van 2019 heeft de regionale projectleider interviews gehouden met de beleidsadviseur en de JOGG-regisseur van alle 7 gemeenten. De interviewleidraad is opgesteld door het Mulier Instituut, expert van het landelijke JOGG-bureau. Het interview had vooral betrekking op de regionale doelstellingen. Daarnaast is ook naar overige resultaten gevraagd. De voorbereiding en de analyse van

documenten is gedaan door de regionale projectleiding. De resultaten uit de interviews dienen als basis voor dit eindrapport.

TIJDLIJNMETHODE REGIONALE SAMENWERKING JOGG NOORD-VELUWE

In het najaar van 2019 heeft de Regio Noord-Veluwe met ondersteuning van het JOGG-bureau en de expert Monitoring & Evaluatie een tijdlijnmethode afgenomen bij de regisseurs. Aan de hand van vooraf bepaalde mijlpalen werd het proces van samenwerking van de afgelopen 3 jaar geëvalueerd. De tijdlijnmethode is uitgewerkt en de resultaten geven input voor deze evaluatie.

Gebruikte tools, achterliggende documenten en meer informatie zijn op te vragen bij de regionale projectleider JOGG Noord-Veluwe.

EVALUATIEONDERZOEK DOOR HET EVALUATIEBUREAU

Om inzicht te krijgen in de resultaten op doelstelling 1 (overgewicht), 4 (groente eten door 4 tot 12 jarigen) en 5 (leefstijl bij jongeren) werd een opdracht bij het Evaluatiebureau Publieke Gezondheid belegd. Het Evaluatiebureau heeft de effectevaluatie van JOGG op de Noord-Veluwe regionaal uitgevoerd. Ook zijn lokale resultaten gepresenteerd, maar deze zijn niet meegenomen in dit evaluatierapport.

Voor de genoemde evaluatie-vragen is, voor zover mogelijk, een vergelijking gemaakt tussen de situatie voor aanvang van JOGG in de regio en de situatie eind 2019. Hiervoor zijn verschillende gegevensbronnen gebruikt:

- Lengte- en gewichtsgegevens die verzameld worden tijdens reguliere Gezondheidsonderzoeken (PGO's) van de GGD;
- Jeugdmonitor (E-MOVO) 2011 en 2015 en 2019 (GGD);
- Kindermonitor 2013, Kindermonitor-light 2016 en kindermonitor 2017 (GGD);

In dit onderzoek zijn verschillen tussen begin- en eindsituatie getoetst met statistische technieken waaruit afgeleid kan worden of er aantoonbare verschillen zijn.

Behalve de effectevaluatie heeft het Evaluatiebureau ook twee procesevaluaties uitgevoerd op de SnoepGroente! campagnes (2017 en 2018) en Gezond Tussend'ooren (2019).

De resultaten van de effectevaluatie die het Evaluatiebureau heeft uitgevoerd zijn te lezen in het document 'Evaluatierapport JOGG NV 2017-2019' dat als bijlage aan dit rapport is toegevoegd. Het rapport is tevens gepubliceerd op www.evaluatiebureau.nl. De belangrijkste resultaten zijn meegenomen in dit document.

HOOFDSTUK 2 RESULTATEN

In dit hoofdstuk wordt per doelstelling beschreven in hoeverre deze doelstelling is behaald. Hiervoor worden informatie en resultaten gebruikt uit de monitoringstools, de interviews, de tijdlijnmethode en de evaluatieonderzoeken van het Evaluatiebureau.

2.1 GEZOND GEWICHT

"Het percentage kinderen en jongeren 0-19 jaar met een gezond gewicht is ten opzichte van 1 januari 2014 met 2% toegenomen[2]."

Regionaal zijn er geen significante veranderingen in het percentage kinderen en jongeren met een gezond gewicht, zie tabel 1. In de leeftijdsgroep 9/10 jarigen is wel een significante afname te zien van het percentage kinderen met (ernstig) overgewicht. Gemeten over de hele periode zien we geen 2% toename over de verschillende doelgroepen. De doelstelling is daarmee niet behaald.
Een uitgebreidere toelichting als ook de lokale cijfers zijn terug te vinden in het rapport 'Evaluatierapport JOGG NV (2017-2019)' van het evaluatiebureau Publieke Gezondheid.

Doelstelling 1 is als hoofddoelstelling aangemerkt. Alle activiteiten die ondernomen worden, alle afspraken die gemaakt worden, alles gebeurt met deze doelstelling in het vizier.

Tevens weten we dat we gezondheidseffecten op gewicht pas kunnen meten na langere tijd inzetten op verandering in gedrag. Bovendien volgen er pas veranderingen in gedrag na langere tijd inzetten op bewustwording.

Inzetten op een gezondere leefstijl is een kwestie van een lange adem.

TABEL 1: OVERGEWICHT CIJFERS NOORD-VELUWE

		Gezond gewicht		(ernstig) Overgewicht	
		schooljaar 2012/2013	schooljaar 2018/2019	schooljaar 2012/2013	schooljaar 2018/2019
Noord-Veluwe, totaal JOGG-gebied	5/6 jaar	79%	80%	10%	9%
	9/10 jaar	74%	75%	17%	14%*
	12/13 jaar	74%	71%	14%	16%

** = statistisch significant*

Uit: reguliere Periodiek Geneeskundige Onderzoeken (PGO's) GGD NOG

[2] Deze doelstelling richt zich formeel op de leeftijd 2-19 omdat je onder 2 jaar niet van overgewicht kunt spreken

2.2 PUBLIEKE PRIVATE SAMENWERKING

"Publieke en private organisaties werken mee bij het opstellen en uitvoeren van de regionale campagnes en/of thema's."

"It takes a village to raise a child". Een gezonde jeugd in een gezonde omgeving is een gedeelde maatschappelijke verantwoordelijkheid. Meer kinderen op gezond gewicht kun je alleen voor elkaar krijgen door met alle partijen, publiek én privaat, samen te werken binnen de omgevingen waar alle kinderen en jongeren wonen, leren, recreëren en werken.

Publiek private samenwerking (PPS) is een belangrijke randvoorwaarde (pijler) van de JOGG-aanpak. PPS is een middel om de leefomgeving duurzaam aan te passen en kinderen en volwassenen die het kind omringen aan te zetten tot een gezonde leefstijl. PPS is geen doel op zich. Met hulp van onze private partners kunnen we sneller maatschappelijke en duurzame impact maken dan als we het zonder hen zouden doen.

THEMA'S

In deze tweede periode zijn op lokaal niveau de campagnes DrinkWater en SnoepGroente! uit de eerste periode verder doorontwikkeld als thema. Binnen beide thema's worden diverse activiteiten op lokaal niveau georganiseerd waarin samenwerking met private of publieke partijen tot stand zijn gekomen.

- Binnen het thema DrinkWater is de 7dagenwaterchallenge uitgevoerd. In deze challenge is de samenwerking met het drinkwater bedrijf Vitens gevonden op regionaal niveau. Lokaal is er in de regio met meer 60 organisaties samengewerkt. Die samenwerking varieert van deelname aan tot het mee organiseren of promoten van de campagne.
- Binnen het thema SnoepGroente! is de lesmap voor kinderen van het basisonderwijs in samenwerking met het programma Jong Leren Eten verder doorontwikkeld en is van het hele thema, in samenwerking met de GGD NOG, een handboek voor lokale projectleiders ontwikkeld. Daarnaast kenmerkt dit thema zich door lokale excursies die in de meeste gevallen met lokale organisaties zoals restaurants, fruittuinen en voedingsdeskundigen worden aangeboden. Op lokaal niveau werd er met meer dan 60 organisaties samengewerkt. In totaal hebben meer dan 30 scholen de lesmap gebruikt. De overige organisaties hebben een workshop, excursie of andere bijdrage geleverd aan de lokale campagne.

CAMPAGNES

In de 2e periode van JOGG zijn 3 nieuwe campagnes ontwikkeld waarbij de 3e campagne 'Slaap Lekker' om pragmatische redenen naar het voorjaar van 2020 is verplaatst.

- In 2017 is de online campagne #lekkerbezug uitgerold voor de doelgroep 15-16 jarigen. Hoewel de samenwerking bij deze campagne voornamelijk met Voortgezet Onderwijs Scholen is geweest, zijn er in iedere gemeente ook vlogs opgenomen. Dat gebeurde in samenwerking met lokale supermarkten.
- In 2018 is gestart met de ontwikkeling van de campagne Gezond Tussend'ooren. Na een uitgebreid onderzoek dat lokale regisseurs onder zowel ouders als bij professionals rondom ouders (zoals bijvoorbeeld jeugdverpleegkundigen, verloskundigen en jeugdartsen) is een campagne ontwikkeld voor ouders van kinderen van 2-4 jaar. Deze campagne werd uitgevoerd bij lokale supermarkten en lokale kinderopvang organisaties.

- In 2019 is deze campagne door het Evaluatiebureau Publieke Gezondheid geëvalueerd op bereik, waardering en uitvoering. Uit deze evaluatie bleek dat er regionaal met 97 organisaties is samengewerkt, wat neerkwam op 89% van de benaderde organisaties. Bovendien bleek uit dit onderzoek dat regisseurs door het onderzoek en de uitvoering van deze campagne nieuwe of sterkere contacten hebben opgedaan.
- In 2020 is de regionale campagne Slaap Lekker uitgezet. De campagne, gericht op kinderen van groep 7, maakt kinderen bewust van het belang van slaap en het effect van voldoende slaap op je leefstijl. De belangrijkste tool hiervoor was een speciaal voor dit onderwerp gemaakte online slaapquiz die kinderen met hun ouders konden doen. De campagne zou starten in de Week voor de Gezonde Jeugd tijdens een bijeenkomst voor alle stakeholders in de regio met onder andere Erik Scherder. Helaas hebben we de bijeenkomst moeten cancelen vanwege de maatregelen in verband met de Coronacrisis.

  De campagne is in een aangepaste vorm wel doorgegaan, echter heeft de crisis wel effect gehad op het aantal kinderen dat de quiz heeft ingevuld. De resultaten van de quiz en de daaruit ontwikkelde factsheet zijn in bijlage 2 weergegeven.

Uit de interviewronde blijkt dat JOGG-regisseurs in deze periode actief hebben samengewerkt met lokale publieke of private ondernemingen om campagnes of thema's gezamenlijk op te pakken. In alle gemeenten is samengewerkt met supermarkten, Centrum voor Jeugd en Gezin en kinderopvangorganisaties. Maar ook wordt vaak de verbinding met groente en fruitleveranciers, bibliotheken, communicatiebureaus en sportscholen gevonden.
Uit de verschillende monitoringstools is tevens gebleken dat samenwerkingen met lokale organisaties voornamelijk tot stand komen voor specifieke activiteiten. Regisseurs willen toewerken naar duurzamere samenwerkingen. En ze willen de samenwerking verbreden van specifieke activiteiten naar reguliere programma's.

In het algemeen kunnen we stellen dat deze doelstelling is behaald.

2.3 GEZONDE SCHOOL

"50% van het primair onderwijs, 80% van het voortgezet onderwijs en de aanwezige MBO-instelling in de regio Noord Veluwe werken aan het thema voeding en/of beweging volgens de methode van de Gezonde Schoolaanpak[3]."

GEZONDE SCHOOLAANPAK

De Gezonde School-aanpak is een aanpak die ervoor zorgt dat aandacht voor een gezonde leefstijl structureel is geborgd binnen de onderwijsinstelling. Wanneer scholen werken aan de Gezonde School-aanpak, werken zij aan vier verschillende pijlers:

- Beleid
- Signalering
- Educatie
- Schoolomgeving

[3] De gezonde schoolaanpak is een aanpak die ervoor zorgt dat aandacht voor een gezonde leefstijl structureel is geborgd binnen de onderwijsinstelling. Zie ook: www.gezondeschool.nl

Deze pijlers hebben betrekking op het gekozen thema waaraan de school werkt. JOGG ondersteunt met name op de thema's *Voeding* en *Sport & Bewegen*, omdat dit de onderwerpen zijn die de meeste raakvlakken met een gezonde leefstijl hebben. Sinds 2018 wordt ook het thema *Welbevinden* actiever ondersteund door JOGG-regisseurs.

Uit tabel 2 valt op te maken dat 49 van de 96 (56,4%) basisscholen werkt aan thema's *Voeding* of *Bewegen* van de Gezonde School-aanpak of al een vignet heeft behaald. Voor het Voortgezet Onderwijs (V.O.) is dat 10 van de 14 (71%) scholen en voor de 3 locaties van de MBO instelling is dat zelfs 100%.
De doelstelling is daarmee op het basisonderwijs (P.O.) en het MBO gehaald. Op het Voortgezet Onderwijs is de doelstelling nog niet behaald.

TABEL 2: ONDERWIJSINSTELLINGEN DIE WERKEN AAN DE GEZONDE SCHOOL-AANPAK

	Aantal Scholen in JOGG wijk		(zelfstandig) werkzaam aan onderdelen "Gezonde School"		Behaalde vignetten voeding of bewegen	
	P.O	V.O.	P.O	V.O.	P.O	V.O.
Elburg	12	3	9	2	1	0
Ermelo	11	4	1	0	1	1
Harderwijk	24	4	12	2	7	2
Hattem	6	0	0	0	1	0
Oldebroek	13	1	4	0	3	1
Nunspeet	16	1	5	0	0	1
Putten	14	1	3	1	2	0
Totaal	**96**	**14**	**34**	**5**	**15**	**5**

Tabel 2 bevat een overzicht van het aantal onderwijsinstellingen in de gemeente die met de Gezonde School-aanpak werken. In samenwerking met het landelijke JOGG-bureau is een score tool ontwikkeld (score 1 t/m 5) waarmee inzichtelijk gemaakt kan worden in hoeverre een school zelfstandig werkt aan de Gezonde School-aanpak. Regisseurs hebben in overleg met de gezonde school adviseur deze tool ingevuld voor alle scholen in hun gemeente.
Wat opvalt is dat scholen in het P.O. erg vaak zelfstandig werken aan onderdelen van de Gezonde School-aanpak, terwijl er relatief weinig scholen zijn die een aanvraag doen voor een vignet. Scholen willen wel graag meedoen aan campagnes of andere evenementen van de lokale JOGG-regisseur, maar zien niet altijd de meerwaarde in het behalen van een vignet. Ook blijkt dat het halen van vignet op het thema *Sport & Bewegen* voor veel scholen moeilijk, omdat zij niet de mogelijkheid hebben om 2 maal per week 45 minuten bewegingsonderwijs aan te bieden.

In het V.O. als ook op het MBO valt op dat scholen zelfstandig de vignetten weten te behalen. Regisseurs geven aan dat zij actiever zijn in het P.O. dan in het V.O. Daarnaast valt op dat nagenoeg alle V.O. scholen een gezonde kantine hebben.

ROL REGISSEUR

Regisseurs hebben veel energie gestoken in het enthousiasmeren van scholen om deel te nemen aan deze aanpak door een ondersteuningsaanvraag te doen. Vervolgens wordt in nauwe samenwerking met de gezonde schooladviseur vanuit de GGD NOG bij de scholen gewerkt aan de aanpak. Wanneer

een school aan bepaalde voorwaarden voldoet, kan zij een aanvraag doen voor een vignet. Doorgaans hebben de scholen die werken aan onderdelen van de aanpak ook een aanvraag voor ondersteuning gedaan. Een school kan ook zonder ondersteuning van een gezonde schooladviseur, maar bijvoorbeeld wel in samenwerking met de JOGG regisseur, werken aan onderdelen van de aanpak.

Bij deze doelstelling heeft de regisseur een duidelijke rol als verbinder tussen de GGD, die de gezonde schooladviseurs inzetten, en de onderwijsinstellingen. Hoewel veel scholen een aanvraag hebben gedaan, worden niet alle aanvragen gehonoreerd. Met de gezonde schooladviseurs is echter afgesproken om enthousiaste scholen in samenwerking met de regisseurs, toch zo goed mogelijk te ondersteunen.

2.4 GROENTE

"Groente eten onder kinderen van 4 tot 12 jaar in de regio Noord Veluwe is gestimuleerd met jaarlijks minimaal één regionale thema-aanpak en 3 lokale activiteiten."

Uit de registratietool JOGG Noord-Veluwe valt op te maken dat regisseurs veel aandacht hebben gehad voor het stimuleren van groente eten. Er worden tal van activiteiten georganiseerd waarbij groente eten wordt gestimuleerd. Activiteiten die opvallen zijn de uitrol van Smakelijke Moestuinen in Oldebroek en Ermelo, de kookworkshops in Hattem en Harderwijk en de supermarktsafari's in Putten en Elburg. Deze activiteiten worden doorgaans in het kader van de thema-aanpak SnoepGroente! uitgevoerd.
Deze doelstelling is daarmee behaald.

In 2017 heeft het evaluatiebureau een procesevaluatie gehouden onder de regisseurs. Hieruit bleek onder andere dat regisseurs eerder zouden kunnen starten met de organisatie van de campagne en er een overzicht wenselijk was van alle georganiseerde activiteiten. In 2018 is daarom besloten om de campagne verder uit te werken. Met een bijdrage van het landelijke programma Jong Leren Eten en in samenwerking met de GGD NOG is een draaiboek van de activiteiten en lesmap met lessuggesties ontwikkeld. De thema-aanpak SnoepGroente! is nu gemakkelijker uit te voeren in de regionale gemeenten en ook door andere gemeenten te gebruiken.

Het belangrijkste resultaat is wellicht dat regisseurs aandacht hebben voor het stimuleren van groente eten doordat zij bij reguliere activiteiten structureel naast water ook groente meenemen als snackje. Voor de jeugd wordt op deze manier het groente eten heel gewoon.

Hoewel we zien dat SnoepGroente! jaarlijks voor veel aandacht voor het thema zorgt, zien we nog weinig activiteiten die specifiek gericht zijn op groente eten buiten de periode van SnoepGroente! om. Regisseurs zouden doorlopend het jaar activiteiten kunnen organiseren waarbij het groente eten stimuleren centraal staat.

Uit het evaluatieonderzoek van het Evaluatiebureau (tabel 3) komt naar voren dat er een lichte stijging is van het percentage kinderen dat gemiddeld 6 of 7 dagen per week groente eet (van 63% naar 65%). De stijging is echter niet statistisch significant. Over de hele regio Noord- en Oost-Gelderland is een stijging te zien van 69% naar 71%. Deze toename is wel significant.

TABEL 3: AANTAL KINDEREN DAT 6 OF 7 DAGEN PER WEEK GROENTE EET

Eet 6 of 7 dagen per week groente	2013 NV (%)	2013 NOG (%)	2017 NV (%)	2017 NOG (%)
Kinderen 4-12 jaar	63	69	65	71*

** = statistisch significant*

Uit: kindermonitor GGD NOG

2.5 JONGEREN

"Eind 2019 zijn, ten opzichte van 2011, bij jongeren van 12-19 jaar in de regio Noord-Veluwe vier belangrijke leefstijlfactoren als volgt verbeterd:

a. Minimaal 20% van de jongeren beweegt elke dag minstens 1 uur.
b. Minimaal 38% van de jongeren eet 6 of 7 dagen per week fruit.
c. Minimaal 60% van de jongeren eet 6 of 7 dagen per week groente.
d. Minimaal 52% van de jongeren drinkt gemiddeld 2 of meer glazen water per dag."

In tabel 4 zijn overzichtelijk de cijfers van de leefstijlfactoren weergegeven. De cijfers zijn afkomstig uit de Jeugdmonitoren die de GGD NOG eens per 4 jaar afneemt onder alle 2e en 4e klassers van het Voortgezet Onderwijs. Hoewel de inspanningen binnen de JOGG-aanpak zullen bijdragen aan de behaalde cijfers, zijn de resultaten niet 1 op 1 aan de aanpak toe te schrijven. De behaalde resultaten laten zien dat 3 van de 4 doelstellingen zijn behaald.

Uit de tabel blijkt dat er een lichte daling is ontstaan in het beweeggedrag van jongeren. Waar de doelstelling was om een stijging van 3% te behalen, is er een stijging van 1% geconstateerd ten opzichte van 2011. Hoewel de stijging niet significant is, is het wel duidelijk dat het stimuleren van bewegen bij jongeren een aandachtspunt blijft. Doelstelling 5A is dan ook niet behaald.
Op het gebied van fruitconsumptie is een significant positief verschil gemeten. Waar in 2011 nog 37% van de jongeren 6 of 7 dagen per week fruit at, was dat in 2019 gestegen naar 43%. Met het doel om tot een percentage van 38% te komen is doelstelling 5B is dan ook ruimschoots behaald.
In dezelfde tabel 4 zien we ook dat er positieve verschillen te zien zijn in de groenteconsumptie van jongeren. In de regio Noord-Veluwe is dit percentage met liefst 9% gestegen, wat overeenkomt met de stijging in Noord- en Oost-Gelderland. Beide stijgingen zijn significant. Met het doel om tot een percentage van 60% te komen is ook deze doelstelling (5C) behaald. Echter blijft de groente consumptie in de regio Noord-Veluwe nog wel achter ten opzichte van de hele GGD-regio.
De vooruitgang op het gebied van waterdrinken is aanzienlijk. Met een stijging van 27% ten opzichte van 2015 kunnen we stellen dat waterdrinken steeds normaler begint te worden en de doelstelling ruimschoots behaald. De enorme stijging is goed te verklaren. Meer water drinken heeft in de hele maatschappij meer aandacht gekregen. De structurele aandacht die de regisseurs al sinds de start van de JOGG-beweging hebben er voor hebben, draagt ook zeker bij aan deze cijfers.

TABEL 4: LEEFSTIJLFACTOREN JONGEREN

	Noord Veluwe			Noord Oost Gelderland		
	2011 %	2015 %	2019 %	2011 %	2015 %	2019 %
Bewegen	15	17	16	17	18	18
Fruit eten	37	36	43*	38	37	45*
Groente eten	53	56	62*	62	63	70*
Water drinken	-	48	75*	-	46	74*

** = statistisch significant* *- = niet gemeten*

Uit: Jeugdmonitor GGD NOG

Uit de interviews blijkt dat regisseurs het lastig vinden om de doelgroep 12-19 jaar te bereiken en te betrekken bij de aanpak. De werkzaamheden van de regisseurs spelen zich voornamelijk af op en rondom het primair onderwijs. Campagnes en reguliere activiteiten worden ook voornamelijk voor die doelgroep georganiseerd. In Putten is er een buurtsportcoach die zich specifiek richt op deze doelgroep. In Putten lijkt het bereiken van de doelgroep dan ook gemakkelijker te gaan.

In de afgelopen 3 jaar zijn er 2 campagnes specifiek gericht geweest op de doelgroep 12-19 jaar. De online campagne #lekkerbezug, waarbij jongeren via YouTube en Instagram werden gestimuleerd een gezonde leefstijl te hanteren, is in 2017 in alle gemeenten uitgerold. Na evaluatie bleek dat het niet haalbaar was om deze campagne jaarlijks op dezelfde manier te blijven uitvoeren, vanwege de hoge kosten. Er is daarom besloten om het beheer van de kanalen van #lekkerbezug te rouleren onder geïnteresseerde gemeenten. Na verloop van tijd werd duidelijk dat de content op de kanalen achteruit liep. Geconcludeerd werd dat regisseurs zich niet eigenaar voelden van de kanalen. Zij bereiken de doelgroep 12-19 jaar namelijk bij voorkeur via hun eigen lokale kanalen. De kanalen van #lekkerbezug zijn nog online, maar worden niet meer actief gebruikt.

De campagne 7dagenwaterchallenge is primair gericht op de doelgroep 13-18 jaar. In de look en feel wordt voornamelijk die doelgroep aangesproken. Al snel werd duidelijk dat de challenge ook voor gezinnen met kleinere kinderen, bedrijven en volwassenen werkte. Er is niet onderzocht hoeveel jongeren aan de challenge hebben meegedaan. Op basis van de aanmeldingen kunnen we wel zien dat in een aantal gemeenten hele klassen van het Voortgezet Onderwijs hebben meegedaan.

Naast de specifiek op deze doelgroep georganiseerde activiteiten, wordt deze doelgroep natuurlijk wel bereikt door te werken in omgevingen zoals bijvoorbeeld met de Gezonde School-aanpak (zie hoofdstuk 2.3), Team:Fit (zie hoofdstuk 2.7) en in de openbare ruimte met bijvoorbeeld watertappunten.

2.6 OUDERS

> **"Ouders zijn gestimuleerd om beweeg-, eet- en drinkgedrag van hun kind(eren) te bevorderen middels minimaal één regionale campagne en 3 lokale activiteiten specifiek gericht op ouders"**

Uit de registratietool JOGG Noord-Veluwe blijkt dat alle gemeenten lokaal activiteiten hebben georganiseerd voor ouder. Daarnaast is in januari 2019 de regionale campagne 'Gezond Tussend'ooren' georganiseerd. Deze doelstelling is daarom behaald.

Uit de interviews bleek dat de activiteiten die specifiek voor ouders worden georganiseerd (zoals ouderavonden op scholen, informatiebijeenkomsten of theatervoorstellingen) niet heel druk bezocht worden. Regisseurs geven aan dat zij, ondanks stevige PR, heel moeilijk in staat waren om ouders te bereiken. Wanneer regisseurs tijdens activiteiten voor kinderen een aanbod creëerden voor ouders, was het deelnemersaantal hoger. Daarnaast is ook gebleken dat in de Gecombineerde Leefstijl Interventies (GLI), waar kinderen met overgewicht werken aan hun leefstijl, de ouderbetrokkenheid ook beter verloopt.

De creativiteit van regisseurs om ouders te motiveren het leefstijl gedrag van hun kinderen te stimuleren, is dan ook flink op de proef gesteld. In plaats van het specifiek inrichten van activiteiten voor ouders, zijn regisseurs meer en meer de activiteiten voor kinderen ook gaan gebruiken om ouders te stimuleren. Voornamelijk ouder-kind onderdelen invoegen blijkt te werken.

GEZOND TUSSEND'OOREN

De regionale campagne 'Gezond Tussend'ooren' is ontwikkeld nadat regisseurs in 2 interviewrondes met enerzijds professionals en anderzijds ouders, kwamen tot de doelgroep ouders van 2 tot 4 jarigen en het onderwerp tussendoortjes. De campagne bestond uit de volgende onderdelen:

Bij de ontwikkeling van de campagne is gekeken naar zogenaamde 'moments of truth's'; het moment waarop de doelgroep open staat voor suggesties om te kiezen voor gezonde tussendoortjes. Hier zijn de volgende vier momenten in te onderscheiden:

1. Tijdens het klaarmaken en geven van tussendoortjes.
2. Bij een bezoek aan autoriteiten op het gebied van kinderen, zoals KDV en consultatiebureau.
3. Tijdens het boodschappen doen.
4. Tijdens het maken van een boodschappenlijstje.

De campagnematerialen zijn hierop afgestemd en werden online ondersteund via bestaande kanalen van de lokale JOGG-organisaties. Vanuit deze kennis is regionaal afgesproken om in ieder geval supermarkten, kinderdagverblijven en consultatiebureaus uit te nodigen mee te doen aan de campagne.

Supermarkten die wilden meedoen ontvingen in ieder geval een briefing, een groot display waar kinderen hun hoofd door kunnen steken voor een grappige foto en een stapel boodschappenlijstboekjes (zie figuur 4). Supermarkten konden de campagne verder naar eigen inzicht extra ondersteunen. Bijvoorbeeld door bepaalde gezonde tussendoortjes tijdens de campagneperiode in de aanbieding te doen.
Kinderdagverblijven ontvingen in ieder geval een briefing en een A2 formaat gelamineerde poster waarop ze met uitwisbare stift konden aangeven wat de kinderen die dag tussendoor te eten kregen (zie figuur 3). Ook kregen ze een knutselplaat en boodschappenlijstboekjes om uit te delen aan ouders. Verder is gevraagd om tijdens de dagactiviteit met de kinderen aandacht te besteden aan gezonde tussendoortjes. Bijvoorbeeld door samen met de kinderen een gezonde snack te maken en hier samen van te smullen. Bij deelnemende **consultatiebureaus** zijn in ieder geval algemene posters (zie figuur 3) opgehangen en is tijdens het consult bewust gesproken over gezonde tussendoortjes. Ouders ontvingen bovendien het boodschappenlijstboekje.

In 2020 hebben regisseurs afgesproken de campagne jaarlijks te herhalen.

2.7 OVERIGE RESULTATEN

TEAM:FIT

In de omgeving vrije tijd is door verschillende regisseurs ingezet op het gezonder maken van de sportkantines. Regisseurs hebben hiervoor in het voorjaar van 2019 een gezamenlijke training gevolgd. In Nunspeet is een inspiratiebijeenkomst georganiseerd voor sportverenigingen en kantines in Oldebroek, Ermelo en Harderwijk hebben inmiddels zilveren schalen in ontvangst mogen nemen. Regisseurs werken voor een gezondere sportkantine samen met Team:Fit, een onderdeel van het landelijke JOGG-bureau. JOGG-regisseurs leggen doorgaans de contacten met de sportverenigingen en nemen in vervolgafspraken de coach van Team:Fit mee.
Team:Fit begeleidt vervolgens verenigingen in het gezonder maken van hun sportkantine. Zij hanteren hierin de richtlijnen van het Voedingscentrum. De kantine scoort, afhankelijk van het aanbod, Goud, Zilver of Brons.

In tabel 5 is te zien dat met inmiddels 32 sportclubs gesprekken lopen over het aanbieden van gezondere producten in de kantine. Van die 32 zijn er 8 kantines met een zilveren of bronzen schaal. Afgezet tegen het aantal kantines in de regio (68) is dat een percentage van 12%.

TABEL 5: GEZONDE SPORTKANTINES

	Hoeveel sportkantines zijn er in de gemeente?	Met hoeveel verenigingen ben je in gesprek over de gezonde sportkantine?	Aantal gouden, zilveren of bronzen schalen
Elburg	6	5	0
Ermelo	7	3	1
Harderwijk	11	5	0
Hattem	10	4	1
Oldebroek	9	5	3
Nunspeet	15	7	2
Putten	10	3	1
Totaal	68	32	8

Bron: Team:Fit & interviews regisseurs

VERBINDING PREVENTIE & ZORG

De pijler Verbinding Preventie en Zorg heeft vooral raakvlakken met de beleidsterreinen Volksgezondheid en Jeugd. Toen duidelijk werd dat niet iedere JOGG-beleidsadviseur ook lokaal verantwoordelijk was voor 1 van deze beleidsterreinen is in 2017 besloten de pijler van de JOGG-agenda te halen en als vast agendapunt op de regionale ambtelijke Volksgezondheid bijeenkomsten terug te laten komen.

In 2017 en 2018 heeft het landelijke bureau de pijler Verbinding Preventie & Zorg doorontwikkeld. Parallel hieraan is het landelijke model ketenaanpak overgewicht ontwikkeld door het platform Care 4 Obesity. JOGG is onderdeel van Care 4 Obesity.

In de regio Noord-Veluwe zijn de ondernomen stappen om te komen tot een goede verbinding tussen de preventie en de zorg, met daaruit volgend een sluitende ketenaanpak, in iedere gemeente anders gelopen.

Om overzicht te creëren, te werken volgens het landelijk ontwikkelde model en om te kijken of op dit thema samenwerking tussen de verschillende gemeenten ook voordelig zou zijn, hebben de gemeenten begin 2019 een onderzoek uitgevoerd. In samenwerking met het landelijke JOGG-bureau is een analyse gemaakt van de ontwikkelingen per gemeente en zijn er suggesties gedaan om uiteindelijk te komen tot een sluitende ketenaanpak. Naast lokale aanbevelingen is de conclusie van het onderzoek dat er lokaal nog veel ingezet moet worden om de preventie en zorg dichter bij elkaar te brengen en dat is noodzakelijk om een sluitende keten te realiseren.

De gemeenten hebben de intentie om hierin samen verder op te trekken, maar eerst in te zetten op een betere verbinding tussen het preventieve en zorg veld, alvorens een ketenaanpak overgewicht in te richten.

BORGING

Uit alle interviews is gebleken dat de lokale JOGG-beweging een (belangrijk) onderdeel is geworden van het reguliere programma van de lokale buurtsportcoach teams. Dat wil zeggen dat niet alleen de regisseurs de ambassadeur van een gezonde leefstijl, maar dat alle buurtsportcoaches in de gemeente dat zijn geworden. Daarnaast zien we dat JOGG in de regionale nota Volksgezondheid is opgenomen als de methode om te werken aan het thema ‘Gezond Opgroeien’ en heeft JOGG ook een plek in de diverse lokale sportnota’s en de Sport & Preventie akkoorden.
Op bestuurlijk niveau is men unaniem over het nut en de noodzaak van de JOGG-aanpak, getuige ook het feit dat alle gemeenten voor nog eens 3 jaar met de JOGG-aanpak aan de slag willen.We kunnen daarom concluderen dat een gezonde leefstijl behoorlijk is ingebed in de regio door de inzet van regisseurs en beleidsadviseurs.

#7DAGENWATER CHALLENGE

In 2017 en 2018 heeft de gemeente Oldebroek de landelijke ontwikkelde 7dagenwaterchallenge georganiseerd. Deelnemers werden uitgedaagd om 7 dagen lang niets anders te drinken dan water. Met 500 deelnemers in 2018 bleek de aanpak een succes in Oldebroek. De regio heeft hierop besloten om in 2019 de 7dagenwaterchallenge gezamenlijk te organiseren. In het kader van het thema DrinkWater hebben in totaal meer dan 6000 inwoners van de regio meegedaan. Een groot succes met een aanzienlijk bereik. Hoewel een aantal onderdelen van de organisatie nog niet helemaal op orde waren, is wel besloten de challenge ook in 2020 weer gezamenlijk te organiseren.

HOOFDSTUK 3 CONCLUSIE & AANBEVELINGEN

3.1 CONCLUSIE

Als we het al dan niet behalen van alle doelstellingen die we ons 3 jaar geleden hebben gesteld onder elkaar zetten (figuur 5) dat blijkt dat 7 van de 9 doelstellingen behaald zijn. We zien dat focussen op specifieke thema's voor positieve resultaten zorgt. Met de positieve resultaten op proces zien we inmiddels ook positieve veranderingen in gedrag (doelstelling 4 & 5). En die gedragsverandering zal uiteindelijk zorgen voor een verandering in effect (doelstelling 1).

Hoewel we dus nog geen significant positief effect hebben gemeten, kunnen we wel concluderen dat we op de goede weg zijn.

1. Gezond Gewicht ✗
2. Publiek Private Samenwerking ✓
3. Gezonde School-aanpak ✓
4. Groente Eten ✓
5. Leefstijl factoren jongeren
   - A. Minimaal 20% van de jongeren beweegt elke dag minstens 1 uur. ✗
   - B. Minimaal 38% van de jongeren eet 6 of 7 dagen per week fruit. ✓
   - C. Minimaal 60% van de jongeren eet 6 of 7 dagen per week groente. ✓
   - D. Minimaal 52% van de jongeren drinkt gemiddeld 2 of meer glazen water per dag. ✓
6. Stimuleren Ouders ✓

3.2 BELANGRIJKSTE BEVINDINGEN

JOGG ZORGT VOOR STRUCTURELE AANDACHT VOOR EEN GEZONDE LEEFSTIJL

Als 1 ding opvalt aan de JOGG-aanpak in de regio, is dat de energieke manier van werken zorgt voor een positieve kijk op een gezonde leefstijl. Een gezonde leefstijl wordt doorlopend onder de aandacht gebracht bij organisaties in de omgeving van kinderen. De vele gezonde scholen en het steeds groter wordende aantal publieke en private organisaties dat meedoet in de organisatie van lokale activiteiten, laten zien dat dit werkt. Bovendien zorgt die structurele aandacht er ook voor dat het een gezonde leefstijl een vast onderdeel wordt van beleid.

De vanzelfsprekendheid van lokale partners om deel te nemen aan campagnes en programma's van JOGG, bewijst dat het thema meer en meer geborgd raakt in de gemeenten.

ER WORDT SAMENGEWERKT MET VEEL VERSCHILLENDE ORGANISATIES

Uit de evaluatie blijkt dat regisseurs steeds meer samenwerken met lokale organisaties. Bij thema's en campagnes zijn er tal van kleine en grotere organisaties die deelnemen, bijdragen of meehelpen organiseren.

Daarmee wordt de JOGG-aanpak verbreed en zijn steeds meer partijen betrokken bij het stimuleren van een gezonde leefstijl.

Gelijktijdig merken we op dat die samenwerking vooral op activiteitenniveau en ad-hoc georganiseerd is. Regisseurs hebben de wens om die samenwerking meer gestructureerd te krijgen zodat programma's nog meer in gezamenlijkheid ontwikkeld kunnen worden en het eigenaarschap vergroot.

REGIONAAL SAMENWERKEN OP CAMPAGNES EN THEMA'S LOONT

De samenwerking in de regio wordt door de deelnemende gemeenten op zowel uitvoerend, ambtelijk als bestuurlijk niveau positief ervaren. Het onderdeel van de samenwerking dat het meest genoemd is, is de samenwerking op het gebied van campagnes en thema's. De manier van samenwerken, waarbij er voor iedere campagne een kleiner projectgroepje wordt opgezet, zorgt ervoor dat regisseurs bij slechts enkele campagnes actief betrokken zijn. Voor de andere campagnes krijgen zij dan materialen en producten aangeleverd. Dit wordt enerzijds als een efficiënte manier van werken ervaren. Anderzijds zorgt het ook voor sterkere campagnes, omdat er meer ruimte is voor onderzoek, monitoring & evaluatie en ontwikkeling op het gebied van communicatiemiddelen. Een gemeente alleen heeft die mogelijkheden in veel mindere mate.

REGISSEURSWISSELINGEN STAGNEREN DE VOORTGANG

In de afgelopen periode is er in iedere gemeente een wisseling geweest van regisseur. Wat opvalt is dat niet altijd een nieuwe regisseur direct is aangesteld en dat regisseurs een tijdje nodig hebben om de JOGG-aanpak onder de knie te krijgen. Nieuwe regisseurs worden ondersteund door de collega's uit de regio en door het landelijke JOGG-bureau. Toch kost het al gauw een half tot driekwart jaar voordat de regisseur zijn of haar rol volledig heeft gevonden. Op een periode van 3 jaar is dat aanzienlijk. In die periode zien we vooral dat de operationele kant van de JOGG-aanpak doorgaat, maar dat ontwikkeling en groei wat minder aandacht krijgen.

3.3 BELANGRIJKE AANBEVELINGEN

In de wetenschap dat de JOGG-aanpak nog 3 jaar wordt ingezet is het belangrijk om de bevindingen van de afgelopen 3 jaar mee te nemen in de aanpak van de komende 3 jaar. Uit de belangrijkste bevindingen volgen puntsgewijs onderstaande aanbevelingen.

DUURZAME SAMENWERKINGEN

Veel programma's en campagnes zijn inmiddels een structureel onderdeel van de werkzaamheden van regisseurs, ook in combinatie met de buurtsportcoach teams. Het blijvend agenderen van het thema op verschillende plekken in de gemeente gebeurt echter voornamelijk door de regisseurs en de beleidsadviseurs. Het verdient de aanbeveling om in de 3^{e} fase stevig in te zetten op het versterken van de lokale organisatie. Hierdoor creëren we duurzame samenwerkingen met zowel publieke als

private partijen. Dit zorgt voor een breder eigenaarschap van het thema. Hiermee gaat het verder dan ad-hoc samenwerkingen rondom activiteiten.

ONDERSTEUNING OP LOKAAL NIVEAU

Om te voorkomen dat de voortgang van de beweging stagneert, zou de ondersteuning in de regio meer op lokaal niveau ingezet kunnen worden. Het verdient de aanbeveling om startende regisseurs actiever te begeleiden in de beginfase.

Door de inzet van een goede monitoring van het lokale proces, krijgt deregisseur en de beleidsadviseur goed inzicht in de stappen die nog gezet kunnen worden. De ondersteuning uit de regio en vanuit het landelijkebureau zou hier meer op ingezet kunnen worden.

BLIJVEN INZETTEN OP DOELGROEP JONGEREN

De afgelopen periode is wederom gebleken dat het bereiken van de doelgroep 12-19 jarigen ingewikkelde materie is. Hoewel er flinke stappen zijn gezet en de resultaten de goede kant op gaan, is er ook nog verbetering mogelijk. Op voedings- en beweeggedrag scoren jongeren in de regio Noord-Veluwe namelijk nog steeds lager dan het gemiddelde in de hele GGD regio. Het blijvend inzetten op het veranderen van de omgeving van jongeren, zou een plek moeten krijgen in de aanpak van 2020-2022.

Bovenstaande aanbevelingen worden meegenomen in de planvorming van JOGG 2020-2022.

BIJLAGE 1: FINANCIEEL OVERZICHT

JOGG NOORD VELUWE 2017-2019

	Prognose	actual	prognose	actual	prognose	actual
	2017		**2018**		**2019**	
Inkomsten						
Gemeentelijke bijdrage Elburg	9.549	9.549	9.549	9.549	9.549	9.549
Gemeentelijke bijdrage Ermelo	9.549	9.549	9.549	9.549	9.549	9.549
Gemeentelijke bijdrage Harderwijk	9.549	9.549	9.549	9.549	9.549	9.549
Gemeentelijke bijdrage Nunspeet	9.549	9.549	9.549	9.549	9.549	9.549
Gemeentelijke bijdrage Oldebroek	9.549	9.549	9.549	9.549	9.549	9.549
Gemeentelijke bijdrage Putten	9.549	9.549	9.549	9.549	9.549	9.549
Landelijke bijdrage JOGG NL	14.400	14.400	14.400	14.400	25.200	25.200
Afrekening 2014-2016	2.000	2.000				
Gemeentelijke bijdrage Hattem			9.549	9.549	9.549	9.549
Extra bijdrage			3.250	3.250	2.350	2.350
Overheveling			0	3.372		4.386
Totaal inkomsten	**73.694**	**73.696**	**84.493**	**87.868**	**94.393**	**98.782**
Uitgaven						
Regionale Coordinator	43.200	43.200	48.000	48.000	58.900	58.900
#lekkerbezug	10.000	7.098		7.622		0
Ouders			11.667	16.697		1.400
Slaap					10.000	363
Drukwerk	1.000	719	1.167	121	1.167	547
Advies	5.070	3.476	5.915	7.873	5.915	9.315
Monitoring & Evaluatie	12.322	12.322	0	0	16.752	40
Bijeenkomsten/trainingen	1.000	718	1.167	2.268	1.167	1.755
Afrekening 2014-2016	2.000	807				
Overig (sluitpost)	1.424	1.983	1.661	900	1.661	3.394
Totaal uitgaven	**76.016**	**70.324**	**69.577**	**83.481**	**95.562**	**75.713**
Exploitatie resultaat		3.372		4.386		23.069

Reservering: €16.752 - M&E
Reservering: €10.000 - campagne Slaap
Verschil: 7dagenwaterchallenge + bijeenkomst

JOGG Hattem

interactie
brengt je in beweging

Op naar de volgende..

PERIODE
2020 - 2022

Nunspeet beweegt

GOED BEZIG

GA! HARDERWIJK

JongPutten
Onderwijs, Sport en Cultuur

WIEL

JOGG Noord-Veluwe